

دانشگاه علوم پزشکی مازندران

کتابخانه مرکز آموزشی درمانی امام خمینی (ره)

ساری

راهنمای گام به گام

تدوین پروپوزال

تهیه و تنظیم:

نسرین ابراهیم قوچی

شهریورماه ۱۴۰۰

گام اول: انتخاب عنوان دقیق پروپوزال

عنوانی که انتخاب می کنید روشن و ساده باشد. باید کاملاً مشخص کند که شما می خواهید چه چیز را و در چه شرایطی مطالعه کنید. موضوع تحقیق شما باید برای کسی که پروپوزال را بررسی می کند جذاب باشد و استفاده از بودجه ی دولتی جهت انجام آن پروژه معقول به نظر برسد. در این مرحله عنوان انتخابی باید به تایید استاد راهنمای شما برسد تا بتوانید پروپوزال خود را تدوین کنید.

گام دوم: مقدمه پروپوزال

مقدمه معمولاً با عبارتی کلی درباره حوزه مسئله پژوهش و تمرکز بر مسئله ای خاص آغاز می شود. به دنبال آن نیز توجیه یا دلیل منطقی پرداختن به چنین مطالعه ای می آید.

گام سوم: بیان مسئله یا اهمیت موضوع

بیان مساله باید مختصر و دقیق باشد (حداکثر ۱صفحه) و با ذکر منبع نوشته شود. باید در این بخش مشخص کنید که مسئله و مشکل چیست؟ و به پیامدهای مسئله و خطرات ناشی از آن اشاره کنید. و در پایان علت و اهمیت موضوع خود را با ارائه توضیحات و راه حل بیان کنید و ضرورت انجام پژوهش خود را مطرح کنید.

گام چهارم: بررسی متون یا پیشینه تحقیق

در بررسی متون با مراجعه به کتب، مجلات داخلی و خارجی، تماس با سایر محققین و استفاده از بانکهای الکترونیک داخلی و خارجی میتوان مروری بر مطالعات سایر محققین در زمینه کار خود یا مشابه آن داشت و با مطالعه آنها از تجربیات و نتایج بدست آمده استفاده کرد. ذکر منابع ضروری میباشد **(حداقل ۳ منبع)**. در این بخش در واقع باید به ذکر پژوهش هایی بپردازید که شما قصد دارید یافته های آن ها را تکمیل کنید ، اشتباهات آن ها را رفع نمایید و یا نتایج آنها را رد کنید.

گام پنجم: اهداف و فرضیات

۱. **اهداف کلی** : هدف کلی در واقع همان عنوان مطالعه است با این تفاوت که با لغت های قابل معنی که کاربرد دقیق و واضحتری دارند شروع می شود « **تعیین یا شناخت** » اندازه گیری .
۲. **اهداف اختصاصی (ویژه یا جزئی)**: اهداف جزئی در واقع جزئی از هدف کلی بوده و محقق با بیان این اهداف دقیقاً تصریح می کند که در این تحقیق چه انجام می شود و چه انجام نمی شود. در اهداف جزئی هم باید از افعالی نظیر تعیین کردن، مقایسه کردن، اثبات کردن، محاسبه کردن و برقرار کردن استفاده کرد و از به کارگیری افعال مبهم نظیر فهمیدن، مطالعه کردن و اذعان کردن دوری نمود
۳. **فرضیات** : فرضیه حدسی است علمی و عقلانی درباره چگونگی روابط بین دو یا چند متغیر که روابط متغیرها را بر احساس حدس و فرضیه

مطرح میکنند و دو نوع فرضیه وجود دارد: (بین دو متغیر: تفاوت وجود دارد / تفاوت وجود ندارد یا رابطه معنایی دارند / رابطه معنایی ندارند)

۴. **سوالات تحقیق:** متغیرهایی که در پژوهش خود مورد بررسی قرار میدهم را به صورت سوال مطرح میکنیم. (بطور مثال: آیا داروی لوزارتان روی درمان عارضه ایسکمی مغزی اثر دارد؟)

گام ششم: طراحی تحقیق و روش اجرا

۱. **جامعه آماری:** جمعیتی است که مطالعه بر روی آن انجام می شود و لزوماً این جامعه انسانها نیستند بلکه می تواند پدیده ها، اشیا و موجودات زنده باشند. و تعیین تعداد نمونه هم بسته به نوع جامعه متفاوت است می توانید با راهنمایی استاد خود تعداد نمونه را مشخص کنید.
۲. **روش ها و ابزار گردآوری داده ها:** اگر تحقیق مبتنی بر روش اسنادی باشد، اطلاعات ممکن است از کتاب ها، مقالات، آمارنامه ها، سخنرانی ها، اخبار و تصاویر گردآوری شود. اما اگر تحقیق مبتنی بر روش میدانی باشد از تکنیک های (پرسشنامه؛ مصاحبه؛ مشاهده؛ روشهای آزمایشگاهی؛ فیش برداری؛ پرونده بیماران) استفاده میکنند. در این قسمت پروپوزال حتماً باید توضیح دهید که از چه ابزاری برای گردآوری پژوهش خود استفاده می کنید و باید مشخص شود که محقق چگونه، در چه موقعیتی، در چه محیطی، در چه زمانی، از چه کسانی و توسط چه فردی از این وسیله برای جمع آوری داده های مورد نیاز استفاده خواهد کرد و چه متغیرهایی مورد پژوهش قرار میگیرند.

۳. **روش تحلیل داده ها:** در این بخش باید تعیین کنید که از روش آمار توصیفی استفاده می کنید یا آمار استنباطی. آمار توصیفی شرایط موجود را توصیف می کند و در نهایت درصد فراوانی متغیرها را مشخص میکند اما آمار استنباطی عملکرد یا ارتباط بین دو یا چند متغیر و یا رابطه علت و معلولی آنها را مورد بررسی قرار می دهد و یا پیش بینی می کند. لازم به ذکر است که تحلیل داده ها از نظر آماری توسط نرم افزارهای آماری نظیر SPSS، Metalab و ... انجام می شود.

گام پنجم: جدول متغیرها:

در این بخش که جدول بطور پیش فرض در فرم خام پروپوزال آمده است کفایت تمام متغیرهای تحقیق بطور دقیق در جدول متغیرها وارد شود و علاوه بر آن تعیین کنید که هریک از این متغیرها در کدام دسته (وابسته، مستقل؛ زمینه ای؛ مداخله گر) قرار دارند. و اینکه جزو مقیاسهای کمی هستند یا کیفی؟ و ابزار سنجش هریک از متغیرها چیست؟ (فرم جمع آوری / یافته پزشکی / شناسنامه)

گام ششم: تعریف واژه ها

از آنجا که بسیاری از واژه ها و اصطلاحات معانی گوناگونی دارند لازم است واژه ها و اصطلاحات بکار برده در طرح تحقیق هم از لحاظ نظری (تعریف مفهومی) و هم از لحاظ عملی (تعریف عملیاتی) با ذکر منبع بطور مشخص و روشن بیان شود.

گام هفتم: ملاحظات اخلاقی:

در این بخش براساس لیست ۲۶ موردی کدهای اخلاقی (پیوست پرسشنامه طرح تحقیقاتی) و با توجه به روش مطالعه، کدهای اخلاقی مرتبط را مشخص کنید و ذکر فرمایید. در صورت نیاز به اخذ رضایت کتبی فرم رضایت نامه آگاهانه کتبی ضمیمه گردد. گام هشتم: هزینه ها:

در این قسمت نیز جدول هزینه ها قرار دارد که باید زمان و هزینه پیشنهادی تا حد امکان با ذکر جزئیات و زیربخشهای متناسب با کل پژوهش ذکر شود. برای ارائه بودجه پیشنهادی نیز میتوان یا بر اساس الگوی مرحله ای اقدام کرد یا بر اساس میزان کاری که مجری یا مجریان طرح بر حسب نفر/ساعت انجام خواهند داد. بهتر است در هر دو حالت، هزینه های جنبی از قبیل سفر، تجهیزات و غیره نیز به صورت جداگانه ذکر شود.

گام نهم: منابع و مآخذ

رفرنس نویسی در پایان نامه های پزشکی، براساس روش ونکور هست و دقت داشته باشید که در سیستم رفرنس نویسی ونکور لیست منابع به ترتیب استفاده در متن می آید و به ترتیب زیر نوشته میشود: (نام خانوادگی نویسنده اول بطور کامل حرف اول نام کوچک، نام خانوادگی نویسنده دوم بطور کامل حرف اول نام کوچک. عنوان منبع یا مقاله. نام مجله یا کتاب. سال نشر؛ جلد (شماره مجله): شماره صفحه)

(پایان)